Dosarul nr. 1r-764/25 Judecătoria Căușeni (sediul Central)
1-23138927-02-1r-07072025 Judecător: Ina ȚÎBÎRNĂ

D E C I Z I E
în numele Legii

26 februarie 2026 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Eugeniu BEȘELEA
Judecători: Marcel POPESCU și Vitalie BUDECI

a examinat în ordine de recurs, în ședință de judecată, fără prezența părților, recursul declarat de acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căușeni, Oficiul Principal, împotriva Sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, adoptată în cauza penală de învinuire a lui

> **ROTARU Grigore**, IDNP *****, născut la***** în satul *****, raionul Căușeni, domiciliat pe str. ***** or. Căușeni, cetățean al Republicii Moldova, cu studii medii incomplete, căsătorit, un copil minor la întreținere, nesupus militar, nu este angajat oficial în câmpul muncii, fără grade de dizabilitate, fără titluri speciale, grade de calificare sau distincții de stat, anterior a fost judecat, antecedentele penale fiind stinse,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5), 362/1 alin.(3) lit.a) Cod penal al Republicii Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 28 septembrie 2023– 04 iunie 2025;
Judecarea recursului la Curtea de Apel Centru de la 07 iulie 2025 – 26 februarie 2026.
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Asupra recursului declarat de acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căușeni, Oficiul Principal, împotriva Sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru –

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. *Prin Sentința Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025,* a fost încetat procesul penal privind învinuirea lui ROTARU Grigore de comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5), 362/1 alin.(3) lit.a) Cod penal, în legătură cu decesul inculpatului.

Corpul delict – automobilul de model ”*****, anul fabricării 2017, de culoare albă, cu numărul de înmatriculare *****care se păstrează la parcarea specializată a SPF Leușeni 1 a DR Vest al IGPF al MAI, a fost restituit proprietarului de drept al bunului, ROTARU Adrian, după rămânerea definitivă și executorie a sentinței.

2. *Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că*, ***ROTARU Grigore*** a fost învinuit de faptul că în perioada anului 2023, fiind membru a unui grup criminal organizat, transfrontalier, constituit pe teritoriul Ucrainei și Republicii Moldova, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane în curs de identificare, profitând de situația de război din Republica Ucraina și de necesitatea stringentă a cetățenilor acestui stat de a se refugia preponderent în țările Uniunii Europene, urmărind scopul obținerii unui folos material direct în rezultatul migrației ilegale, au creat un grup criminal organizat, elaborând o schema ilegală, în cadrul căreia acumulau date despre cetățeni ucraineni, care intenționau să părăsească ilegal teritoriul Republicii Ucraina, după care îi informau pe aceștia prin diferite metode, despre prestarea în acest sens a serviciilor de transport, iar ulterior, contra unor remunerări bănești ce nu li se cuveneau, în suma de 4000,00 dolari americanii pentru fiecare solicitant, echivalentul sumei 71 840,00 lei moldovenești, asigurau cetățenilor ucraineni intrarea, șederea, tranzitarea ilegală a teritoriului Republicii Moldova, precum și ieșirea de pe acest teritoriu, realizat prin trecerea ilegală a frontierei moldo-ucrainene, de unde apoi erau preluați de complici pentru tranzitarea Republicii Moldova spre România.

În acest sens, în perioada de timp cuprinsă între 15.06.2023 - 17.06.2023, ROTARU Grigore a fost învinuit de faptul că, acționând cu intenție directă și de comun acord cu membrii grupului criminal organizat, la moment nestabiliți de către organul de urmărire penală, dar în curs de identificare, potrivit rolului ce-i revenea, aflându-se la volanul mijlocului de transport de model ”*****, cu numărul de înmatriculare *****având intenția de a obține direct foloase financiare în rezultatul organizării migrației ilegale, l-a preluat pe cetățeanul ucrainean ROSOL Artem, a.n. *****, în punctul de întâlnire din apropierea lacului amplasat în extravilanul satului *****, raionul Căușeni, care, fiind ghidat de către complicii săi, prin ocolirea PTF, a traversat ilegal frontiera din Ucraina în Republica Moldova, prin localitatea *****- *****, pe care, l-a transportat la o casă de locuit amplasată pe terenul cu numărul cadastral 2727309.323, destinația lac, ce-i aparține cu drept de proprietate, de la care a primit suma de 2000,00 dolari americani, echivalentul sumei de 35 920 lei moldovenești, ulterior asigurându-i acestuia cazarea și transportarea la Gara Auto Căușeni, cu scopul de a-l trece peste frontiera de stat a Republicii Moldova, ultimul nefiind nici cetățean, nici rezident al acestui stat.

Astfel, pentru acțiunile sale, ROTARU Grigore a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin. (5), 362/1 alin.(3) lit.a) Cod penal – *complicitatea la organizarea, în scopul obținerii directe a unui folos financiar, a intrării, ședерii, tranzitării*

ilegale a teritoriului statului şi a ieşirii de pe acest teritoriu a persoanei care nu este nici cetățean, nici rezident al acestui stat, acțiuni săvârşite de un grup criminal organizat.”

În cadrul ședinței de judecată din 11 martie 2025, preconizată pentru desfășurarea ședinței preliminare, procurorul, FLOCEA Lilia, a solicitat prin demers încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea decesului inculpatului, care s-a produs la 17.02.2025, prezentând o copie a certificatului de deces pe numele lui ROTARU Grigore, totodată solicitând ca mașina de model ”*****, cu numărul de înmatriculare *****, recunoscută în calitate de corp delict ce aparține cu drept de proprietate lui ROTARU Adrian, să fie restituită proprietarului acestui bun. Apărătorul inculpatului, avocatul AGATII Nadejda, a susținut demersul procurorului, afirmând, la rândul său, că deține informația precum că ROTARU Grigore a decedat.

3. *Împotriva Sentinței Judecătoriei Căuşeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, a declarat recurs acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căuşeni, Oficiul Principal, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a Sentinței Judecătoriei Căuşeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025 cu dispunerea rejudecării cauzei de instanța de fond pe motiv că eroarea judiciară nu poate fi reparată de instanța de recurs.*

În motivarea cerințelor sale, acuzarea consideră sentința instanței pe acest caz ilegală, or instanța a omis să se expună asupra vinovăției lui ROTARU Grigore, fapt ce era obligatoriu în acest caz, deoarece neconstatând că ROTARU Grigore a comis faptele ce îi sunt imputate instanța nici nu putea să se expună asupra încetării procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, încetarea în acest caz fiind pe un temei de nereabilitare

În urma celor invocate, recurentul statuează că, instanța nu putea să emită sentința de încetare în legătură cu decesul făptuitorului neexaminând fondul cauzei şi ca urmare a cercetării probatoriului din care ar rezulta vinovăția inculpatului în comiterea faptei ce i se impută, aceste argumente au stat la baza pronunțării Deciziei Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 19.02.2025 pe cauza Vergii Vrăbii (Dosarul nr. 1ra- 1611/2022), în care Curtea a statuat că încetarea procesului penal pe temeiuri de nereabilitare urmează să fie ghidată de prevederile art.285 alin.(2) şi (7) Cod de procedură penală, adică inculpatul sau reprezentatul său legal, după caz, urmează să-şi exprime neapărat acordul în partea ce privește încetarea procesului penal. Totodată prin aceeași decizie a fost statuat şi faptul, că în procesul în care este decedat inculpatul urmează a fi admisă succesiunea inculpatului, inclusiv şi de către soția acestuia, curtea făcând referire în acest Sens la art.2162 alin.(3) şi art.2418 alin.(1) Cod civil. Hotărârea CtEDO Grădinar v. Moldova, 2008, § 101 şi Hotărârea A.P., M.P. şi T.P. v. Elveţia, în § 46 al acestei hotărâri se menționează că este normal ca succesorii să răspundă pentru datoriile defunctului din contul masei succesorale.

Ca rezultat instanța nu a recunoscut soția lui Grigore ROTARU, sau altă rudă ce ar urma să acceadă la masa succesorală ca succesor al defunctului, care să exprime acordul său asupra încetării procesului penal în legătură cu decesul inculpatului, aceasta afectând interesele lor, or instanța urma să decidă prin prisma art.106 alin.(4) Cod de procedură penală, chiar şi fără a stabili pedeapsa, asupra confiscării speciale a bunurilor folosite

pentru săvârșirea infracțiunii, în acest caz a contravalorii bunului respectiv din masa succesorală a defunctului, în conformitate cu prevederile art.2162 alin.(3) şi art.2418 alin.(1) Cod civil.

Reieșind din cele expuse supra acuzarea consideră că instanța nu a ținut cont de prevederile legale existente, practica CtEDO şi practica CSJ pe cazuri similare şi ca rezultat a pronunțat o sentință ilegală.

4. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

În conformitate cu art.3 alin.(1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

La judecarea recursului, Colegiul Penal reieșind din modificările operate prin Legea nr.245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional", în vigoare din 22.08.2023), în temeiul art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional", în vigoare din 22.08.2023), Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei penale în ordine de recurs, în lipsa părților, fiindu-le comunicat acestora despre data, ora și locul examinării cauzei penale și cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Astfel, procurorul, avocatul și inculpatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe.

Respectiv, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.391 Cod de procedură penală privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, spața deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

Aprecierea instanței de recurs:

5. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de recurs formulate, cercetând materialele cauzei penale, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru consideră necesar *de a admite recursul declarat de acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căuşeni, Oficiul Principal, împotriva Sentinței Judecătoriei Căuşeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, cu casarea integrală a Sentinței atacate, şi remite cauza în vederea rejudecării în prima instanță, într-un alt complet de judecată, reieşind din considerentele ce succed.*

6. În conformitate cu art.437 alin.(1), pct.1) Cod de procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: *1/3) sentințele adoptate în ședința preliminară.*

Instanța de recurs notează că temeiurile pentru recursul împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul sunt stabilite exhaustiv conform art.444 Cod de procedură penală și urmăresc scopul reparării erorilor de drept comise de instanțele de fond.

Conform art.448 Cod de procedură penală, *(1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

În particular, avându-se în vedere recursul, raţiunea şi finalitatea exercitării căii de atac, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv şi unul reparator.

Potrivit art.449 Cod procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: (1) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: a) recursul este nefondat*;* b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil;2) *admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluții*: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; *d) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs*. (2) Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. (3) Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanța de fond, instanța de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură penală, instanța de recurs, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana în favoarea căreia a fost declarat recurs.

7. Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de fond, inclusiv şi să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată şi dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal şi material.

În conformitate cu art.436 Cod procedură penală, *(1) Procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs se desfăşoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. (2) Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sânt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.*

În conformitate cu art.384 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală, *instanța hotărăşte asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinţei de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința se adoptă în numele legii. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată şi motivată.*

Conform art.385 alin.(1) pct.1)-4) Cod de procedură penală, *la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârşirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârşit de inculpat, dacă fapta întruneşte elementele infracțiunii şi de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârşirea acestei infracțiuni.*

Potrivit art.391 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, *sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă a intervenit decesul inculpatului.* Alin.(3) *în cazul sentinței de încetare a procesului penal în temeiurile prevăzute la alin.(1) pct.2), 3) şi 7) şi la alin.(2), instanța de judecată se pronunță asupra confiscării bunurilor în cazul în care sunt întrunite condițiile prevăzute la art.106- 106/2 din Codul penal nr.985/2002.*

Art.1 Cod de procedură penală, stipulează că, „*procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală şi a instanțelor judecătoreşti cu participarea părților în proces şi a altor persoane, desfăşurată în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Penală, având drept scop protejarea persoanei, societății şi statului de infracțiuni, precum şi protejarea persoanei şi societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârşite, astfel ca orice persoană care a săvârşit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale şi nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală şi condamnată”.*

Dispozițiile art.1 alin.(3) Cod de procedură penală, *prevăd că organele de urmărire penală şi instanțele judecătoreşti în cursul procesului sunt obligate să activeze în aşa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată şi ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.*

Potrivit prevederilor art.7 Cod procedură penală „*Procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova şi ale prezentului cod”.*

Conform art.6 par.1) al Convenției Europene a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public şi în termen rezonabil, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei şi publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, a ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

8. Examinând motivele invocate în cererea de recurs, Colegiul reține că legalitatea și temeinicia Sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025 sunt contestate de către acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căușeni, Oficiul Principal, care a susținut că soluția de încetare a procesului penal în

legătură cu decesul făptuitorului este neîntemeiată, întrucât cauza nu a fost examinată în fond.

Analizând cadrul normativ incident, Colegiul reține că potrivit art.391 alin.(3) Cod de procedură penală, *în cazul sentinței de încetare a procesului penal în temeiurile prevăzute la alin.(1) pct.2), 3) și 7), precum și la alin.(2), instanța de judecată este obligată să se pronunțe asupra confiscării bunurilor, în măsura în care sunt întrunite condițiile prevăzute la art.106–106/2 Cod penal.*

Norma are caracter imperativ și instituie obligația instanței de a examina latura patrimonială a cauzei chiar și în absența unei condamnări, confiscarea specială având natura juridică a unei măsuri de siguranță cu caracter real, care poate fi aplicată independent de stabilirea unei pedepse.

În speță, acuzarea a solicitat restituirea autoturismului de model „***** proprietarului de drept, ROTARU Adrian, însă concomitent a solicitat confiscarea contravalorii bunului utilizat la săvârșirea infracțiunii din masa succesorală a defunctului. O asemenea solicitare impunea instanței verificarea cumulativă a condițiilor prevăzute de art.106 Cod penal și examinarea situației succesorale.

Colegiul observă că potrivit art.275 pct.5) Cod de procedură penală, *intervenirea decesului făptuitorului constituie temei de încetare a urmăririi penale,* iar conform art.285 alin.(2) Cod de procedură penală, *aceasta reprezintă un temei de nereabilitare*. Or, caracterul de nereabilitare presupune că încetarea procesului penal nu echivalează cu constatarea nevinovăției, ci intervine dintr-un impediment procedural.

În acest context, art.285 alin.(7) Cod de procedură penală stabilește că *încetarea procesului penal nu poate avea loc contrar voinței reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate*. Aceeași abordare rezultă și din Hotărârea Plenului Curtea Supremă de Justiție nr. 5 din 19 iunie 2006, potrivit căreia sentința de încetare a procesului penal în privința făptuitorului decedat poate fi adoptată dacă nu există temeiuri pentru reabilitare și rudele nu solicită reabilitarea persoanei acuzate.

Prin urmare, în cazul decesului inculpatului, instanța avea obligația de a identifica și admite succesiunea procesuală a acestuia, inclusiv prin recunoașterea soției sau a altor moștenitori ca succesori procesuali. Aceasta decurge din dispozițiile art.2162 alin.(3) Cod civil, potrivit cărora *moștenitorul dobândește drepturile și obligațiile patrimoniale ale defunctului*, precum și din art.2418 alin.(1) Cod civil, care stabilește că *moștenitorul răspunde pentru obligațiile masei succesorale.*

Jurisprudența Curtea Europeană a Drepturilor Omului confirmă această abordare. Astfel, în cauza Grădinar v. Moldova (§101) și în cauza A.P., M.P. și T.P. v. Elveția (§46), s-a statuat că este firesc ca succesorii să răspundă pentru obligațiile patrimoniale ale defunctului din contul masei succesorale, cu respectarea garanțiilor procedurale.

În același timp, Colegiul subliniază că succesorul nu poate fi tras la răspundere penală pentru fapta defunctului, întrucât art.6 alin.(2) Cod penal consacră principiul caracterului personal al răspunderii penale. Însă măsurile patrimoniale, inclusiv confiscarea specială sau confiscarea contravalorii bunului, pot afecta masa succesorală, în condițiile legii.

În lipsa acordului reprezentantului legal privind încetarea procesului penal, instanța avea obligația de a continua examinarea cauzei, în limitele necesare pentru a stabili

existența faptei și legătura bunului cu aceasta, urmând ca la final să adopte o sentință de încetare în temeiul art.391 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, cu soluționarea concomitentă a chestiunii confiscării. O asemenea procedură nu aduce atingere dreptului la un proces echitabil, întrucât nu poate conduce la condamnarea defunctului, ci servește exclusiv scopului de reabilitare sau clarificării situației patrimoniale.

Prin urmare, Colegiul constată că instanța de fond a încetat procesul penal în ședință preliminară fără a admite succesiunea procesuală a inculpatului decedat, fără a verifica existența voinței reprezentantului legal, fără a analiza condițiile confiscării speciale sau a confiscării contravalorii bunului din masa succesorală și fără a motiva soluția sub aspect patrimonial.

Această omisiune a afectat legalitatea și temeinicia sentinței, întrucât instanța nu a aplicat în mod corespunzător dispozițiile art.391 alin.(3) Cod de procedură penală coroborate cu art.106 Cod penal și normele dreptului civil privind răspunderea masei succesorale.

9. Colegiul reține că, potrivit art.158 Cod de procedură penală, *un obiect este recunoscut corp delict în măsura în care există temeiuri rezonabile de a presupune că acesta a servit la săvârşirea infracţiunii, a fost destinat săvârşirii acesteia ori poate contribui la stabilirea circumstanţelor cauzei.*

În speță, autoturismul de model „***** a fost utilizat pentru transportarea persoanei care a traversat ilegal frontiera de stat, fiind astfel un mijloc material prin intermediul căruia s-a realizat presupusa activitate infracțională. Acesta a fost recunoscut în mod legal drept corp delict și anexat la dosar, astfel că sunt întrunite condițiile prevăzute de art.158 Cod de procedură penală.

În conformitate cu art.162 alin.(1) Cod de procedură penală, *la soluționarea cauzei în fond sau la încetarea procesului penal, instanța este obligată să hotărască asupra sorții corpurilor delicte.* Norma nu conferă instanței o facultate, ci instituie o obligație de a analiza și determina regimul juridic final al bunurilor recunoscute drept corp delict.

Această dispoziție trebuie interpretată sistemic și coroborată cu art.106 Cod penal, care reglementează confiscarea specială ca măsură de siguranță cu caracter patrimonial. Potrivit alin.(4) al acestui articol, *confiscarea specială poate fi aplicată chiar dacă făptuitorului nu i se stabileşte o pedeapsă penală*. Prin urmare, caracterul accesoriu al confiscării față de pedeapsă este exclus, aceasta având autonomie juridică.

Totodată, art.106 alin.(3) Cod penal prevede expres că, *în situaţia în care bunul utilizat la săvârşirea infracţiunii aparţine unui terţ de bună-credinţă, care nu ştia şi nici nu trebuia să ştie despre scopul utilizării bunului, se confiscă contravaloarea acestuia*. Această soluție legislativă urmărește un echilibru între protecția terțului de bună-credință și interesul public de a înlătura avantajele materiale sau instrumentele utilizate în activitatea infracțională.

În cauza dedusă judecății, procurorul a solicitat restituirea autoturismului proprietarului de drept, concomitent cu confiscarea contravalorii bunului din masa succesorală a defunctului.

O asemenea solicitare impunea instanței verificarea cumulativă a următoarelor elemente, dacă bunul a fost utilizat la săvârșirea infracțiunii, dacă proprietarul este terț de

bună-credință, dacă sunt întrunite condițiile confiscării speciale ori ale confiscării contravalorii și dacă masa succesorală poate fi afectată prin aplicarea măsurii patrimoniale. În acest context, art.391 alin.(3) Cod de procedură penală are caracter imperativ și stabilește că, în cazul încetării procesului penal pentru decesul inculpatului, instanța se pronunță asupra confiscării dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de art.106 Cod penal.

Prin urmare, intervenirea decesului inculpatului nu exonerează instanța de obligația de a analiza caracterul infracțional al utilizării bunului, legătura de cauzalitate dintre bun și faptă și incidența confiscării speciale ori a confiscării contravalorii.

Soluția instanței de fond, care a dispus restituirea bunului fără o analiză explicită a acestor elemente, echivalează cu o neaplicare a art.391 alin.(3) Cod de procedură penală și o aplicare incompletă a art.162 Cod de procedură penală, precum și cu ignorarea dispozițiilor art.106 alin.(1)-(4) Cod penal.

Mai mult, confiscarea contravalorii bunului presupune afectarea masei succesorale. Or, potrivit regulilor dreptului civil privind transmisiunea universală a patrimoniului, moștenitorii dobândesc drepturile și obligațiile patrimoniale ale defunctului și răspund în limitele masei succesorale. În lipsa recunoașterii succesiunii procesuale, instanța nu avea o parte procesuală care să reprezinte patrimoniul defunctului și să exercite dreptul la apărare în ceea ce privește măsura patrimonială solicitată.

Principiul contradictorialității și dreptul la apărare impun ca orice măsură de confiscare care afectează patrimoniul să fie dispusă numai după citarea și audierea persoanelor ale căror interese sunt vizate. În lipsa admiterii succesiunii procesuale, instanța era lipsită de cadrul procedural necesar pentru a examina legalitatea și temeinicia confiscării contravalorii.

Astfel, din interpretarea sistemică a art.158 și art.162 Cod de procedură penală, coroborate cu art.106 Cod penal și art.391 alin.(3) Cod de procedură penală, rezultă că recunoașterea unui bun ca corp delict impune analiza regimului său juridic final, încetarea procesului penal pentru deces nu exclude aplicarea confiscării speciale iar confiscarea contravalorii este posibilă chiar în lipsa unei condamnări, respectiv aplicarea acestei măsuri presupune existența unei proceduri contradictorii și admiterea succesiunii procesuale.

În consecință, Colegiul constată că instanța de fond a omis să aplice dispozițiile legale imperative privind latura patrimonială a cauzei, ceea ce a determinat pronunțarea unei sentințe nemotivate sub aspectul confiscării.

În aceste condiții, soluția de încetare a procesului penal este viciată sub aspectul legalității și temeiniciei și urmează a fi casată, cu remiterea cauzei spre rejudecare în vederea examinării complete a chestiunii confiscării speciale ori a confiscării contravalorii, cu asigurarea contradictorialității prin admiterea succesiunii procesuale.

10. Totodată, Colegiul reține că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, continuarea analizării cauzei după decesul inculpatului, inclusiv cu privire la latura patrimonială, nu încalcă principiul prezumției de nevinovăție sau dreptul la un proces echitabil, cu condiția respectării drepturilor succesorilor și a contradictorialității procedurii.

Astfel, în cauza *Grădinar v. Moldova*, Curtea a reținut că succesorii defunctului trebuie să fie incluși în proces, pentru a li se asigura posibilitatea de a-și apăra interesele patrimoniale și de a participa la luarea deciziilor care le pot afecta masa succesorală. De

asemenea, în cauza *A.P., M.P. și T.P. v. Elveția*, Curtea a confirmat că răspunderea succesorilor pentru datoriile defunctului este compatibilă cu drepturile lor, dacă se respectă principiile proporționalității și previzibilității, ceea ce legitimează aplicarea măsurilor patrimoniale asupra masei succesorale, inclusiv prin confiscarea contravalorii bunurilor folosite pentru săvârșirea infracțiunii.

În același sens, jurisprudența CEDO stabilește că măsurile patrimoniale de tipul confiscării speciale nu constituie pedeapsă penală în sens clasic și pot fi aplicate chiar în lipsa unei condamnări, cu condiția ca procedura să fie echitabilă și bunurile să fie legate de infracțiune (*Lithuania","2009 echr case"]; Phillips v. the United Kingdom).*

Aceste hotărâri subliniază necesitatea includerii succesorilor în procedura judiciară pentru protecția intereselor lor patrimoniale și legitimează aplicarea măsurilor patrimoniale asupra masei succesorale, inclusiv prin confiscarea contravalorii bunurilor folosite la săvârșirea infracțiunii.

Prin urmare, instanța de recurs constată că o hotărâre motivată reprezintă un instrument fundamental al procesului echitabil, asigurând atât posibilitatea ca părțile să fie auzite și să-și formuleze apărările, cât și controlul efectiv al legalității deciziei în cadrul căilor de atac. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a subliniat importanța motivării hotărârilor judecătorești ca mijloc de transparență a actului de justiție și ca instrument de protecție a drepturilor părților, respectiv, în cauzele *Suominen v. Finlanda, § 37 (2003)* și *Kuznetsov și alții v. Rusia, § 85 (2007),* precum și în *Hirvisaari v. Finlanda, § 30 (2001),* fiind evidențiat rolul motivării în controlul social și verificabilitatea deciziilor instanțelor.

Examinând materialele cauzei penale, Colegiul penal reține că instanța de fond, la pronunțarea Sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, nu a respectat prevederile legale aplicabile, în special în ceea ce privește analiza corpurilor delicte și a confiscării speciale prevăzute de art.106 Cod penal și de art.391 alin.(3) Cod procedură penală. Instanța a dispus restituirea autoturismului „***** proprietarului de drept, fără a examina legătura bunului cu săvârșirea infracțiunii, buna-credință a proprietarului terț, posibilitatea confiscării contravalorii bunului din masa succesorală a defunctului, și recunoașterea succesiunii procesuale a moștenitorilor, în vederea garantării contradictorialității și protecției drepturilor patrimoniale ale acestora. Aceasta reprezintă o încălcare esențială a art.158 și 162 Cod procedură penală, precum și a principiului legalității și temeiniciei în procesul penal, fiind ignorată exigența art.106 alin.(1)-(4) Cod penal privind confiscarea specială chiar în lipsa condamnării inculpatului decedat.

În plus, instanța de fond a omis aplicarea dispozițiilor art.285 alin.(2) și (7) Cod procedură penală, care prevăd că încetarea procesului penal pe motiv de deces constituie un temei de nereabilitare și nu poate fi pronunțată contrar voinței reprezentantului legal sau a moștenitorilor procesuali, precum și prevederile art.2162 alin.(3) și art.2418 alin.(1) Cod civil, conform cărora succesorii răspund pentru obligațiile defunctului din masa succesorală. Jurisprudența CEDO confirmă faptul că succesorii pot răspunde pentru datoriile defunctului din contul masei succesorale.

În aceste condiții, Colegiul penal constată că soluția de încetare a procesului penal pronunțată de instanța de fond este neîntemeiată, întrucât nu a fost admisă succesiunea procesuală pentru moștenitori, nu s-a pronunțat asupra confiscării speciale sau contravalorii bunului folosit la săvârșirea infracțiunii, nu s-a respectat exigența motivării hotărârii și nu s-au asigurat drepturile părților interesate la apărare și contradictorialitate.

Având în vedere aceste omisiuni, Colegiul penal reține că este necesară casarea integrală a Sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025 și trimiterea cauzei spre rejudecare în fața unui alt complet de judecată**.** La rejudecarea cauzei, instanța de fond urmează să pronunțe o hotărâre legală, temeinică și motivată, prin care să se examineze în mod expres latura patrimonială a procesului penal, legătura bunului cu săvârșirea infracțiunii, buna-credință a proprietarului terț, posibilitatea confiscării contravalorii bunului din masa succesorală și recunoașterea și implicarea moștenitorilor procesuali pentru garantarea contradictorialității și a drepturilor succesorale, în conformitate cu dispozițiile legale și principiile procesului echitabil.

Prin urmare, rejudecarea va permite instanței să adopte o hotărâre complet motivată, care să asigure respectarea principiilor de legalitate, temeinicie, publicitate și protecție a drepturilor patrimoniale ale terților și succesorilor, precum și respectarea jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului privind dreptul la un proces echitabil și la motivarea hotărârilor.

11. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) Cod de procedură penală, Colegiul Penal va admite recursul declarat de acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căușeni, Oficiul Principal, împotriva Sentinței Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, cu casarea integrală a Sentinței atacate, și remite cauza în vederea rejudecării în prima instanță, într-un alt complet de judecată.

12. În conformitate cu art.art. 417, 418, 437 alin.(1) pct.1/4), 447, 448, 449 alin.(1) pct.2) lit.d) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru–

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de acuzatorul de stat, Aurel POSTICA, procuror în Procuratura Căușeni, Oficiul Principal

Se casează integral Sentința Judecătoriei Căușeni (sediul Central) nr. 1-68/2024 din 04 iunie 2025, și se dispune rejudecarea cauzei, de către instanța de fond, într-un alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Eugeniu BEȘELEA**

Judecătorii **Marcel POPESCU**

Vitalie BUDECI